ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΜΠΕΡΑΤΟΡΣΚΑΓΟ
14 ΙΑΝΒ. 1905
ΚΑΖΑΡΣΚΟΣΙΪΣΚΑΓΟ ΥΝΙΒΕΡΣ

ΕΤΟΣ ΚΔ'.
ΑΡΙΘ.—51

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 24 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1904

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ
Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ.. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρόεδρ.)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπιστολαὶ τρεῖς φιλίστορσι χρήσιμοι — Ἐκδηλώσεις ἀφοσιώσεως — Ἡ ἱστορία τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΤΡΕΙΣ ΦΙΛΙΣΤΟΡΣΙ ΧΡΗΣΙΜΟΙ

Εἰς χρόνους ἱκανῶς ἀφ' ἡμῶν ἀφεστῶτας μεταφέρουσι σήμερον ἡμᾶς αἱ τρεῖς ἐπιστολαί, ἃς ἐκδίδωμι, πρὸς ἐπιφανεῖς πατριάρχας τῆς Ἁγίας Γῆς ἀποστελλόμεναι, καὶ μνείαν ποιούμεναι γεγονότων καὶ προσώπων, ὧν εἰς τὴν ἱστορίαν ἀνάγκη 'να προστεθῶσιν οὐκ ὀλίγαι εἰδήσεις ἐπὶ μᾶλλον αὐτὴν γνωριμωτέραν ἡμῖν καθιστῶσαι.

Ἡ πρώτη πέμπεται πρὸς Δοσίθεον Ἱεροσολύλων ὑπὸ τοῦ μεγάλου διερμηνέως τῆς Ὑψηλῆς Πύλης Παναγιωτάκη Νικοσίου τοῦ Μαμωνᾶ. Περὶ τούτου γράψαντες Σταματιάδης καὶ Σάθας ἐπαινοῦσι τὴν παιδείαν τοῦ ἀνδρὸς, εἰδότος δῆθεν κατὰ βάθος τὴν ἑλληνικήν· ἐν τούτοις, ἔν τισιν ἐπιστολαῖς αὐτοῦ διατηρουμέναις ἐν τῷ Ἁγιοταφιτικῷ Μετοχίῳ φαίνεται ἀδαὴς τῆς ὀρθογραφίας, ὡς ἔν τινι μέτρῳ δείκνυσι τὸ νῦν ἐκδιδόμενον γράμμα[1] αὐτοῦ. Γράφει δὲ τοῦτό τινας εἰδήσεις, ἃς ἄλλως οἱ τότε χρόνοι ἦν ἀδύνατον 'να μανθάνωσιν· ἀλλ' ἐκδίδοται διὰ τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» ἕνεκα τῆς εἰδήσεως, ἣν δίδει περὶ τῆς ἐν Χάλκῃ μονῆς τῆς Θεοτόκου Καμαριωτίσης.

Ὁ ἀείμνηστος Βαρθολομαῖος Κουτλουμουσιανὸς, ἀναφέρων τὴν πυρπόλησιν τῆς μονῆς ταύτης τῇ 6 αὐγούστου 1672 καὶ τὴν ἀμέσως ἀνέγερσιν, ἀμφιβάλλει περὶ τοῦ ἔτους[2], ἐγὼ δὲ γράφων πρὸ διετίας σχεδὸν[3] ἐξέφρασα τὴν ὑπόνοιαν μή τι πρόκηται περὶ τοῦ 1671 ὡς ἔτους πυρπολήσεως, ἀλλ' οὐδεμίαν ἐπὶ τούτου σύγχρονον μαρτυρίαν ἔχων ἀφῆκα τὸ ἔτος οὕτω[4] γραφόμενον.

1. διετήρησα τὴν γραφὴν εἰς τὰ περισσότερα μέρη. Περὶ δὲ Παναγιωτάκη Νικοσίου καὶ τῆς ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἐπιδόσεως βλέπε Μηλιαράκη (Ἀντ.) τὸ καλὸν βιβλίον «Οἰκογένεια Μαμωνᾶ»· ἐν Ἀθήναις, 1902, ἐν ταῖς σελίσιν 61 καὶ 64 καὶ μέτιθι τὰς πηγὰς, εἰς ἃς παραπέμπει. Προστεθείσθω δ' ὧδε ὅτι ὁ Νικούσιος ἐγεννήθη **26 ἰουλίου** (1613).

2. Ὑπόμνημα ἱστορικὸν περὶ τῆς κατὰ Χάλκην μονῆς τῆς Θεοτόκου· σελ. 29.

3. Γράμματα πατριαρχικὰ περὶ τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς. Κων)πολις· 1903, σελ. 100, ὑποσημ.

4. Ἑορτολόγιον κωνσταντινουπολίτου προσκυνητοῦ· σελ. 33.

ΝΑΥΚΟΒΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΕΤΣΗΝΙΚΟΒΑ

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ τοῦ Νικουσίου ἐπιστολὴ γράφεται τῇ 16 αὐγούστου 1672 καὶ ἔστιν ἀπαντητικὴ τῷ Δοσιθέῳ συγχαίροντι διὰ τὴν ἀνοικοδομὴν αὐτῆς, ἔπεται ὅτι ἡ πυρπόλησις τῆς μονῆς ἐγένετο πολὺ πρὸ τοῦ μηνὸς καὶ πρὸ τοῦ ἔτους τούτου πιθανῶς. Ἴσως τῇ 6 αὐγούστου 1671.

Ἡ δευτέρα ἐπιστολὴ ἀναγγέλλει ἐκκλησιαστικάς τινας εἰδήσεις ἐκ Φαναρίου τοῦ ἔτους 1727, ὁρίζεται δ' ἐν αὐτῇ καὶ ὁ χρόνος, καθ' ὃν ὁ Σαμουὴλ Χαντζερῆς, ὁ κατόπι πατριάρχης, ἐξελέγη ἀρχιδιάκονος τοῦ Πατριαρχείου. Ἔχομεν ἤδη γνωστὰ καὶ τὸ ἔτος καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ὡς μητροπολίτου Δέρκων χειροτονίας καὶ τὰ τῶν χειροτονησάντων ὀνόματα καὶ τὸν ναὸν, ἐν ᾧ ἐτελέσθη ἡ χειροτονία[5]. Τὰ λοιπὰ τῆς ἐπιστολῆς παριστῶσι τὰ τῶν χρόνων ἐκείνων ἤθη. Τὰ δὲ περὶ ἐκλογῆς μητροπολιτῶν τινων γραφόμενά εἰσιν ἡμῖν ἀσπασίως ἀποδεκτὰ, διότι οἱ πατριαρχικοὶ κώδηκες οἱ τὰ τότε ὑπομνήματα περιέχοντες ἀπωλέσθησαν.

Ἡ τρίτη ἐπιστολὴ ἐκδίδοται διὰ τὰ περὶ τοποτηρητῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου γραφόμενα, ὧν ἡ κριτικὴ ἀνάπτυξις καὶ ἐξέτασις οὐ τοῦ παρόντος· καίπερ οὐ φέρουσα χρόνον γραφῆς, γνωστὸν ὅτι ἀναφέρεται εἰς τὸ ἔτος 1780. Σημεῖον, εἰς ὃ πρέπει 'να ἐπιστήσωμεν προσοχὴν, ἐστὶν ὅτι ὁ τοποτηρητὴς τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ὡρίζετο καθ' ἣν περίπτωσιν ὁ ψηφισθεὶς πατριάρχης ἀπῆν ἐκ Κων)πόλεως, ὁ δὲ τοποτηρητὴς οὗτος ἦν οὐχὶ τοῦ θρόνου, ἀλλὰ τοῦ ψηφισθέντος πατριάρχου, οὐδ' ἐν τῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ κατὰ τὰς ἐν τῷ ναῷ τελετὰς ἐδικαιοῦτο 'να σταθῇ, ἱστάμενος ἐν τῷ παραθρονίῳ.

Τοιουτοτρόπως οἱ πρὸ ἡμῶν χρόνοι ἐγίνωσκον ὡς ἔδει, τοποτηρητὴν πατριάρχου, τηροῦντα τὸν ἐκείνου τόπον, οὐχὶ δὲ τηροῦντα τὸν τόπον τοῦ θρόνου· διὸ, ὅτε Μελέτιος Ἀλεξανδρείας ὁ Πηγᾶς ἀνέλαβε τὴν προεδρείαν τοῦ Οἰκουμεν. Θρόνου οὐχὶ τοποτηρητὴς, ἀλλ' ἐπιτηρητὴς ὑπεγράφετο. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει, κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας, πατριάρχης οἰκουμενικὸς ἀπήρχετο πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Θρόνου, ἔλειπεν ἐν Κων)πόλει ἐπιτρόπους, συνήθως μὲν μητροπολίτην τινὰ καὶ κληρικὸν ἢ κληρικοὺς τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, ἄλλοτε δὲ διάκονον ἢ πρεσβύτερον. Καὶ τὸ κεφάλαιον δὲ τοῦτο δεῖται πολλῆς ἐξετάσεως, ὑπὸ κανονικὴν ἔποψιν. Μ. Ι. Γ.

Αἱ ἐπιστολαὶ ἔχουσιν οὕτω.

5. Ἑορτολόγιον προσκυνητοῦ· σελ. 47, στίχος 1—4,

Α'.

Μακαριώτατε καὶ λογιώτατε πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ κύριε κύριε Δοσίθεε, τὴν σὴν Μακαριότητα εὐλαβῶς ἀσπαζόμενος προσκυνῶ.

Καλὰ καὶ πρὸ ἡμερῶν ἱκανῶν εἶχα ἀκούσει τὴν ἄφιξίν της εἰς τὴν Πόλιν, ὅμως τώρα μόνον ἔλαβα τὸ σεβάσμιόν της γράμμα, καὶ ἀπήλαυσα τῶν εὐχῶν της, καὶ ἔμαθα τὰ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν ἀνανέωσιν τῆς Ἁγίας Βηθλεὲμ, καὶ ἠξιώθην καὶ τῆς εὐχῆς καὶ εὐλογίας τοῦ κοινοῦ πατρὸς καὶ σεβασμίου πατριάρχου. Ἀνθ' ὧν ἐδόξασα τὸν Θεὸν, καὶ εὐχαρίστησα καὶ τῇ σῇ Μακαριότητι, ὅτι δι' αὐτῆς τῶν τοιούτων ἀπηλαύσαμεν.

Ἡμεῖς ἤλθαμεν ἀμαχητὶ, διὰ νὰ τὸ εἰπῶ οὕτως, ἕως ἐδῶ εἰς τὴν Καμενίτζαν περνῶντας τὸν Τύραν χωρὶς τοῦ ἀντικειμένου, καὶ πύραμεν τὸ κάστρο διὰ τὴν φύσιν τόσον δυνατὸν, ὅτι ὑπερβαίνει καὶ τὸν Χάνδακκα, διὰ δὲ τὴν μωρίαν καὶ ἀκαταστασίαν τῶν Σαρματῶν τόσον ἔρημον καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ ἄρματα, ὁποῦ μὲ εὐκολίαν ἁλοῦται. Οἱ δὲ Σαρμάται κάθηνται δίκας εἰσπράττοντες κατ' ἀλλήλων· οἱ δὲ Ρωξωλάνοι περισχυσθέντες ὀλίγοι τινὲς μετὰ τοῦ Δοροσέγκου ἦλθον καὶ παρακάθηνται μεθ' ἡμῶν τὸν ἀφανισμὸν τῆς ἑαυτῶν πατρίδος βλέπωντες (ὃν αὐτοὶ ἐπροξένησαν) καὶ ὀλοφυρόμενοι· ἕτεροι δὲ μετὰ τοῦ Χανέκου κατὰ τοῦ Δοροσέγκου στρατεύονται. Οἱ δὲ πέραν τοῦ Βορυσθένους ποταμοῦ, οὐδετερίζωντες, τὴν σφῶν ἀποδύρωνται δουλοσύνην, ἣν ὑπὸ τοῦ μοσχικοῦ τυράννου πάσχουσιν. Ὁ δὲ Δούκας βόνδας διὰ τὴν ἀμήλιχον αὐτοῦ φιλαργυρίαν τόσον ἐμισήθη ἀπὸ τοὺς Μολδάβους, ὅτι οὐδενὶ τρόπῳ δὲν ἠμπόρεσαν πλέον νὰ τὸν ὑποφέρουν, καὶ γνωρίζωντάς το ἡ βασιλεία, αὐτὸν μὲν ἐσηδηροδέσμισεν, τοῖς δὲ τοπάρχουσιν ἐπρόσταξε νὰ εὕρουν πρόσωπον, καὶ πῦραν τὸν Στέφανον Πετροβτέρην καὶ μὲ κοινὴν βουλὴν τὸν ἔκαμαν αὐθέντην τους. Τοῦ δὲ Δούκα δὲν φαίνεται νὰ εἶναι φίλος μήτε ὁ ἴδιος ἀδελφός του· τοιοῦτον ἡ μαρὰ φιλαυτία, ἐξ ἧς ἡ ἀδικία καὶ φιλαργυρία γενόνται. Καὶ περὶ μὲν τούτων ἅλις· ἕκαστος γὰρ λείψεται τοὺς καρποὺς τῶν αὐτοῦ ἐνεργημάτων.

Τὰ δὲ τῆς ἐν Βλαχίᾳ ἡμετέρας οἰκοδομῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον σὺν Θεῷ προκόπτει· ὁ Κύριος νὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ τὸ τελειώσωμεν ὡς ποθοῦμεν. Τώρα ἐγράψαμεν νὰ μᾶς ἀγοράσουν ἕνα χωρίον μὲ μύλους καὶ κατζιβέλους εἰς τόπον πάγκαρπον, ὁποῦ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ІМЕНИКОВА

τινὲς φίλοι μας μᾶς τὸ ἐπροξένησαν, καὶ ὁ ἅγιος Βηθλεὲμ τῆς θέλει γράψει τὴν θέσιν καὶ τοὔνομα.

Ὁ Γρηγοράσκος βόνδας ἡ ἡμέτερος (οὐ γὰρ ἄλλως ἔχω εἰπεῖν) εὐτυχοῖ καὶ καλῶς εὐοδοῦται σὺν Θεῷ. Τὴν μικρὰν οἰκοδομὴν τῆς ἐν Χάλκῃ μονῆς ἡ Μακαριότης σου ἐπαινοῦσα μᾶς ἐχαροποίησε· δεχθείη αὐτὴν ὁ Θεὸς ὡς τῆς χήρας τὰ δύο λεπτά. Διὰ τὰ βιβλία, ὅποῦ τῆς ἔδωσα νὰ ἀντιγράψῃ, τὴν παρακαλῶ νὰ ἰξεύρω ποῖον καὶ ποῖον ἀντεγράφθη, καὶ ὅτι ἔχω καιρὸν καλὸν διὰ νὰ στείλω μερικὰ νὰ πυπωθοῦν. Καὶ ἄλλο τὴν παρακαλῶ, τὸ κατὰ τοῦ Κυρίλλου, τοῦ Συρίγου τοῦ διδασκάλου πόνημα τὸ ἑλληνικὸν, καὶ τὸν λόγον τοῦ Σχολαρίου περὶ τῶν ἀχράντων Μυστηρίων, ὃν ἐξεφώνησεν ἐν τῷ (παλαιῷ) παλατίῳ τῇ Παρασκευῇ τοῦ Λαζάρου νὰ τὸν εὕρῃ, καὶ τὰ δύο ὁμοῦ νὰ τὰ ὑπάγῃ ἐμὸς ἄνθρωπος εἰς τὸν πρέσβυν τῆς Φράντζας, ὅτι τὰ ἔταξα, καὶ εἶναι ἀναγκαῖον, ἐπειδὴ καὶ ἐγνώρισα τὸν ἄνδρα θεοφιλῆ καὶ φιλαλήθη εἶναι τὸν ἔχω διὰ ἐξαίρετον φίλον. Τὸ κατὰ Λατίνων τοῦ γέροντος ἤθελα νὰ ἰδῶ μὲ τὴν ἐπιστολὴν, καὶ σὺν Θεῷ θέλομεν τὸ τυπώσει.

Ταῦτα γράφω ἐν τοῖς χώμασι τοῖς περὶ Καμενίτζαν, ὡς ὁ αὐδηρήτης Δημόκριτος ἐν τοῖς τάφοις, τόσον διαφέρων ἐκείνου, ὅτι ἐγὼ ἔχω τὸν βόμβον τῶν μηχανικῶν περὶ ἐμὲ πυροβόλων, ὅποῦ δὲν μ' ἀφείνουν νὰ νοιστάξω. Ἐν οἷς ἔχωντας τὴν χρείαν τῶν ἁγίων αὐτῆς εὐχῶν δέομαι ἵνα εὔχηται ὑπὲρ ἡμῶν.

16 αὐγούστου 1672.

Τῆς σῆς Μακαριότητος
υἱὸς ἐν Χριστῷ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Β΄.

Τὴν ὑμετέραν σεβασμιωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ.

Ἐλάβομεν τὰ ὅσα γράμματα μᾶς ἐστείλετε, καὶ ἐχάρημεν τὴν καλὴν ὑγείαν τῆς Μακαριότης σας· χάριτι Θεοῦ καὶ δι' εὐχῶν σας ὑγιαίνομεν ἅπαντες. Χαροποιὰ γράμματα ἐλάβομεν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ πῶς ἐπῆγαν οἱ προσκυνηταὶ καὶ διὰ θαλάσσης καὶ διὰ ξηρᾶς καλὰ, ὡσὰν θέλει ὁ Θεός· ἐπῆγεν καὶ ὁ γέρω-Γεράσιμος καλὰ καὶ γερὸς, καὶ τὰ 3 πουγγεῖα, ὁποῦ τὸν ἐγχειρίσαμεν ἀπὸ ἐδῶ, ἤγουν τὰ χίλια νὰ τὰ δώσῃ εἰς τὸ μοναστῆρι τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ τὰ πεντακόσια διὰ ἔξοδά τους, ὅμως χάριτι Θεοῦ δὲν ἐξοδίασαν ἀπὸ τὰ πεντακόσια οὔτε ἕνα ὀβολὸν, μόνον τὰ ἔδωσεν ὁ Γεράσιμος τὰ χίλια πεντακόσια εἰς χεῖρας τοῦ ἐπιτρόπου· διατὶ νῦρε εἰς τὴν στράταν προσκυνητὰς, καὶ ἐσύναξε γρόσια διακόσια, καὶ εὐγῆκε καὶ ὁ ναῦλος τοῦ καραβίου, καὶ ἐξοδίασαν ἀπὸ αὐτὰ μοναχὰ αὐτὰ ὁποῦ ἐξοδιάσαμεν ἡμεῖς εἰς τὸν κουμερκιάρι, ἕως νὰ συκώσωμεν τὸ καράβι, καὶ ἄλλα κάτι λιανόματα [αὐτὰ] μοναχὰ ἐπῆγαν παράνω, καὶ τὰ ὅσα ἐξοδίασα ἔχω καθαρὸν κατάστιχον· [καὶ ;] δόξα τῷ ἁγίῳ Θεῷ, ὁποῦ δὲν μᾶς ἔστειλε καμία πόλιτζα, καὶ φαίνεται τὸ πρᾶγμα πῶς δι' εὐχῶν σας νὰ εἶναι εὐχαριστημένοι· καὶ εἰς τὰ πάντα εἶναι εὐθήνια εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Διὰ τὸν καθολικὸν, τὸν ἐσουρτίσανε εἰς τὴν Τένεδον, εἰς τὸ κάστρον, καὶ τὸν ἐκάμανε ταύνι πέντε γρόσια τὴν ἡμέραν, καὶ ἔχει δέκα ὀνομάτους μαζί του, καὶ ἀπομεῖναν ἐδῶ ἕως δώδεκα, καὶ αὐτοὶ δὲν ἔχουν νὰ φάγουν· καὶ οἱ δικοί μας οἱ χριστιανοὶ καμίαν κυβέρνησιν δὲν τοὺς κάμουν, καὶ εὑρίσκονται εἰς τὰ κελλία τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, καὶ ἐπαραπονόθηκαν εἰς μερικοὺς διὰ τοῦ λόγου μας, πῶς δὲν πάγω νὰ τοὺς κυτάξω, καὶ πῶς δὲν τοὺς κυβέρνησα τίποτες· καὶ βλέπωντας καὶ ἐγὼ καὶ πῶς παραπονοῦνται τοὺς ἔστειλα 10 γρόσια ἐτούταις ταῖς ἡμέραις, εἰ δὲ, ἂν εἶναι τὸ ἔλεος τῆς Μακαριότης σας, γράψετέ μας, καὶ εἴ τι μᾶς προστάζετε ἐκεῖνο θέλομεν κάμει, διατὶ κατὰ ἀλήθειαν εἶναι μεγάλη λύπη εἰς αὐτούς.

Διὰ τὸν χατζῆ Μανόλη δὲν μᾶς ἐγράψετε ἐὰν ἦλθε καλὸν κατευόδιον. Εἰς τὸ ἀμάξι, ὁποῦ ἐστείλαμεν ἀπὸ αὐτοῦ, ὅ,τι μᾶς ἐπροστάξετε τὰ ἐστείλαμεν, καὶ μέσα εἰς τὸ σεντοῦκι, ὁποῦ εἶναι τὰ μοσχοσάπουνα, εἶναι καὶ τὰ προσώψια, δεύτερα καὶ τρία, καθὼς μᾶς ἐπρογράψετε· ἀνάμεσα εἰς τὰ προσώψια ἔχομεν ἕνα κουτὶ, καὶ ἔχει τὸ στεφάνι, καὶ εἶναι καὶ τὰ τοπάζια· τὰ γιαλία, ὅσα μᾶς ἐγράψατε, τόσα ἔγιναν. Μέσα εἰς τὸ κουτὶ, ὁποῦ εἶναι τὸ στεφάνι, εἶναι καὶ τὸ ὡρολόγιον τῆς Μακαριότης σας, καὶ ἐδῶ ἐπερπατοῦσε πολλὰ καλά.

Σᾶς ἐγράφαμεν καὶ πῶς ἐβάναμ[ε.... (πόσα ;)] παιδία εἰς τὸ ἀμάξι, καὶ νὰ ἐπήραμε γρόσια 10, ὅμως αὐτὸ ἕνα [.....ἐπή]ραμε γρόσια 5 καὶ τὸ ἄλλο ἐκαβαλίκευσεν ἄλογο, καὶ ἐγὼ [δὲν] ἤθ[ελα νὰ γένῃ οὔτε τὸ] ἕνα, οὔτε ἄλλο· καὶ αὐτὴ ἡ δέησις ἦτον τῆς ἀρχόντισας τῆς Ζωῆς σα καὶ τοῦ [ἄρχοντος] τοῦ Κανανοῦ Δημητράκη κλουτζάρι

πῶς τὰ παιδία νὰ τὰ βάνωμεν καὶ [εἰς] τοῦ[το, μὴν] ἠμπορῶντας νὰ χαλάσω τὸ χατίρι τους, ἔκαμα τὸν λόγον τους, καὶ παρακαλῶ τὴν Μακαριότης σας νὰ μὴν ἔχετε κανένα βάρος διὰ λόγου μας.

Ἐδῶ ὁ ἅγιος Λήμνου ἔκαμε παραίτησιν εἰς κάποιον διάκο Παρθένιον· καὶ ἔκαμε καὶ ὁ Πισσιδείας παραίτησιν εἰς τὸν πρωτοσύγκελλόν του·

Ἀναπαύθη καὶ ὁ Παρθένιος ὁ Βιζύης, καὶ ἔγινεν ὁ πρωτοσύγκελλος τοῦ παναγιωτάτου, καὶ ὁ ἀρχιδιάκος ἔγινε πρωτοσύγκελλός του, καὶ ὁ διάκο Σαμουὴλ ἀρχιδιάκος· αὐταὶ αἱ μεταβο[λαὶ] ἔγιναν.

Ὁ πρωτοσύγκελλος παπᾶ κὺρ Θεοφάνης εἶναι αὐτοῦ, καὶ περνᾶ πολλὰ καλὰ, καὶ προσκυνᾶ τὴν Μακαριότητά σας.

Ὁ παναγιώτατος χαιρετᾷ τὴν Μακαριότης σας, καὶ ὅλοι οἱ ἀρχιερεῖς. Οἱ δὲ τιμιώτατοι γουναράδες καὶ ὅλον τὸ ρουφέτιον σᾶς προσκυνοῦν, καὶ ὅλοι σας οἱ φίλοι μᾶς ἐρωτοῦν διὰ τὴν ὑγείαν σας, καὶ σᾶς προσκυνοῦν.

Τὰ γράμματα τὰ ἐστείλαμεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, ὅμως καμία ἀπόκρισις δὲν μᾶς ἦλθεν· τῶρα εἶναι σαΐδες, ἕνα τῶν Ἀρμενίων, καὶ ἕνα ὁποῦ ἔστειλε ὁ μουλᾶς ἀπ' ἐκεῖ μὲ τὸν παπᾶ Θεοφάνην. Εἴχετε στείλει ἄλλαις δύο πλήκους διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ· τῶρα τοὺς στέλνω καὶ αὐτοὺς, τὸν ἕνα τὸν πλῆκον μὲ τὸν ἕνα τὸν σαΐ, καὶ τὸν ἄλλον μὲ τὸν ἄλλον.

Ἀπὸ τὸν χατζῆ Κωνσταντῆν ἀκόμη δὲν μᾶς ἔδωσε τίποτε, οὔτε διὰ τὸν Καραγιάννη, οὔτε ἐδικά μας. Ἡ ἀρχόντισα κυρὰ Μαριώρα σᾶς προσκυνᾶ, καὶ ὁ Παῦλος μὲ ὅλο τὸ ἀρχοντικό του σᾶς προσκυνᾶ. Ὁ χατζῆ Ἀναστάσης μὲ τὸ ἀρχοντικό του σᾶς προσκυνᾶ· ἐδώσαμε καὶ τὸν χατζῆ Ἀναστάση τὰ διακόσια πενῆντα πέντε γρόσια. Ὁ χοτζᾶ Ἀναστάσης καὶ ἡ θυγατέρα του σᾶς προσκυνοῦν.

Ὁ Δημητράκης ὁ Βλαστὸς καὶ ἡ ἀρχόντισά του σᾶς προσκυνοῦν. Ἡ κυρὰ Ζωήτσα καὶ [ὁ ἄρχων] Δημητράκης Κανανὸς πολλὰ σᾶς προσκυνοῦν. Καὶ ὁ ἅγιος Κυζίκου καὶ ἡ δομνίτζα σᾶς προσκυνοῦν· αἱ δὲ ἁγιαί σας εὐχαὶ εἴησαν μετ' ἐμοῦ·

δοῦλος τῆς μα καρι ότισας

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ,αψκζ'. δεκεμβρίου.

Δέσποτά μου μακαριώτατε· ὁ Γεωργάκης δουλικῶς σᾶς προσκυνᾶ· διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ σχολείου, ὁποῦ εἴπετε τὸν διδάσκαλον διὰ τὸν λουφὲν, καὶ πῦρα τὸν διδάσκαλον, καὶ τὸν εἶπα πῶς ἐστείλετε ἡ Μακαριότη σας, καὶ ψεύματα πῶς τὸν ἐγράφετε, νὰ τῆς τὸ ἀναφέρομεν νὰ μὴν τὸ ἀλησμονήσῃ, καὶ μὲ εἶπε, τὸ γράμμα ὁποῦ γράφει διὰ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν νὰ τὸ ἔχῃ φυλαγμένον, καὶ ἂν τύχῃ τίποτες νὰ τὸ δείξῃ· καὶ παρακαλοῦμεν νὰ κάμετε κανένα γράμμα τοῦ διδασκάλου, καὶ κάμετε καὶ μεγάλον μισθὸν, διατὶ τὸν ἔχομεν ὅλη μέραν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ μᾶς βοηθᾶ. Ἔτζι παρακαλοῦμεν, διατὶ εὐγῆκαν ἡ πρώτη τάξις, οἱ φιλόσοφοι, καὶ εἶναι ἄδια, καὶ τῶρα ἠμπορεῖ νὰ γένῃ.

Μελέτιος.

(ἴσως ὁ ἀπὸ τοῦ 1730 πατριάρχης Ἱεροσολύμων)

Γ'.

Καὶ αὖθις τὰς σεβασμίους χεῖρας τῆς θειοτάτης αὐτῆς Μακαριότητος πανευλαβῶς κατασπαζόμεθα.

† Εἴχομεν γράψει τῇ Μακαριότητι αὐτῆς δουλικῶς πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, καὶ ἐδηλοποιήσαμεν αὐτῇ εἰς πλάτος τὸν θάνατον τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἀοιδίμου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κὺρ Σωφρονίου, πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος τῇ τετάρτῃ ἑβδομάδι τοῦ παρόντος, εἰς τὰς δύο ὥρας τῆς νυκτὸς, τὸ ὁποῖον γράμμα τὸ ἐπῆγα μόνος μου εἰς τὸ χωρίον ὁ δοῦλός της πρωτοσύγκελλος Γερμανὸς, γεγραμμένον ὂν ἀπὸ τῆς ιγ' ὀκτωβρίου, καὶ τὸ ἐνεχείρισα τῇ ἐκλαμπροτάτῃ κυρίᾳ Σωφρονίᾳ, ἐν ᾧ περιείχετο μόνον ὁ θάνατος τοῦ μακαρίτου πατριάρχου Σωφρονίου, καὶ ἐλπίζομεν νὰ μὴν παρέπεσε. Τὰ δὲ μετὰ θάνατον τοῦ μακαρίτου εἰσὶ ταῦτα·

Τῇ κυριακῇ, εἰς τὰς δέκα ὥρας, μετὰ τὸν ἑσπερινὸν, ια' ὀκτωβρίου, ἐκίνησαν ὁ κὺρ Ἰωσὴφ, πατριαρχικὸς ἐφημέριος (ὅστις ἦτον εἰς Βουκουρέστι καὶ πρὸ πάνυ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχεν ἔλθῃ εἰς βασιλεύουσαν), καὶ ὁ κὺρ Γρηγόριος ἱεροδιάκονος, ὁ καὶ τεταρτεύων τοῦ μακαρίτου κὺρ Σωφρονίου, ὅστις εἶναι υἱός τινος ἄρχοντος ποτὲ τζιφοὺτ Μιχαλάκη λεγομένου, καὶ μαζῆ μὲ αὐτοὺς τοὺς δύο ἕνας τζαβούσης βασιλικὸς μὲ φερμάνι, καὶ ἐπῆγαν μὲ μενζίλι, διὰ νὰ φέρουν εἰς βασιλεύουσαν τὸν ἅγιον Παλαιῶν Πατρῶν κὺρ Γαβριὴλ διὰ πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, ψηφισθέντα ἤδη ὑπὸ τῶν ὀκτὼ ἐνδημούντων ἀρχιερέων, συμπαρόντων καὶ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ πάντων τῶν ἐγκρίτων χριστιανῶν ἀπὸ τῶν ἐσναφίων, μὲ τὸ νὰ ἀπεποιήθησαν τὴν πατριαρχείαν ὅσοι προσεκαλέσθησαν, ὧν τὰ πρῶτα φέρεν-

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
МЕЛЬНИКОВА

ὁ ἅγιος Βιζύης κὺρ Γεράσιμος. Στοχάζονται δὲ ὅτι φθάνει ὁ νέος πατριάρχης εἰς τεσσαράκοντα ἡμέρας, ὅστις καὶ μνημονεύεται εἰς πάσας τὰς ἐκκλησίας ὡς ἤδη γεγενημένος πατριάρχης, ἅτε ἀποφασισθεὶς μὲ ὅλας τὰς ψήφους τῶν ὀκτὼ ἐνδημούντων ἁγίων ἀρχιερέων, ἐπιγράφεται δὲ καὶ τὸ πατριαρχικὸν αὐτοῦ ὄνομα «Γαβριὴλ ἐλέῳ Θεοῦ» εἰς ὅλα τὰ γραφόμενα ἤδη πατριαρχικὰ γράμματα, τὰ ὁποῖα ὑπογράφει ὁ τοποτηρητὴς τοῦ πατριάρχου, ὅστις εἶναι ὁ ἅγιος Χριστιανουπόλεως, ὁ ὁποῖος κάθεται τώρα εἰς τὸ Πατριαρχεῖον εἰς τὸ μεγάλο Συνοδικὸν, ἀντὶ τοῦ πατριάρχου καὶ ὑπογράφει τὰ γράμματα, καὶ θεωρεῖ κάθε ὑπόθεσιν, ὡς πατριάρχης; καὶ στέκεται εἰς τὸ γεδέκι, καὶ εὐλογεῖ, καὶ ὅσα ἄλλα ἀνήκοντα τῷ καθολικῷ πατριάρχῃ ἐκτελεῖ, δι' ἀδείας τῆς πανιέρου συνόδου τῶν ὀκτὼ μόνον ἁγίων ἀρχιερέων τῶν ἐνδημούντων κατὰ τὴν βασιλικὴν προσταγήν. Εἶναι εἰς τὸ Πατριαρχεῖον καὶ ὁ ἅγιος πρωτοσύγκελλος ὁ ἴδιος· [καὶ ὁ] νέος ἀρχιδιάκονος, υἱὸς τῆς ἀρχοντίσης καμιναρέσσας, ὅστις, οἴδατε, ἦτον διάκονος τοῦ ἁγίου Ἐφέσου· μαζῆ μὲ αὐτοὺς εἶναι καὶ οἱ κληρικοὶ, καὶ πάντες συνεπιστατοῦσιν εἰς τὰς συμβαινούσας ὑποθέσεις, ὡς πάντοτε. Μ[νημονεύουν καὶ εἰς πάσας τὰς ἐκκλησίας «καὶ ὑπὲρ ἀναπαύσεως» τοῦ μακαρίτου κὺρ Σωφρονίου τεσσαρακονταλείτουργον διὰ προσταγῆς τῆς ἁγίας συνόδου.

Εὑρέθησαν εἰς τὸν κόλπον τοῦ μακαρίτου πατριάρχου κὺρ Σωφρονίου καὶ πέντε πουγγείων χρεωστικαὶ ὁμολογίαι τῆς Μακαριότητός της, ἐξ ὧν ἔλαβε πεντακόσια γρόσια ἔτι ζῶν, ἀπὸ δὲ τὰ λοιπὰ τέσσαρα ἀφῆκεν εἰς τὰς ἐν Ἱερουσαλὴμ καλογραίας πεντακόσια γρόσια, διὰ τὰ ὁποῖα ἔγραψεν ὁ μισὲρ Μανόλης Πούλιας τῷ εἰς Ἱερουσαλὴμ Χατζῆ Ἀνδρέᾳ κάλφᾳ ὅτι νὰ μοιράσῃ ἐκεῖνα τὰ πεντακόσια γρόσια εἰς τὰς ἐκεῖσε καλογραίας, καὶ νὰ πάρῃ ἐξ ἐκείνων ἀποδεικτικὰ γράμματα καὶ νὰ τὰ στείλῃ πρὸς τὴν εὐγενείαν του πρὸς ἔνδειξιν, τὰ δ' ἄλλα τὰ ζητοῦν οἱ ἐπίτροποι, καὶ μέλλομεν νὰ τὰ ἑτοιμάσωμεν, διὰ νὰ τὰ δώσωμεν κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας. Καὶ ταῦτα μὲν δουλικῶς, μένομεν δὲ καὶ αὖθις δοῦλοι ταπεινοὶ

τῆς θειοτάτης αὐτῆς Μακαριότητος

Ὁ πρωτοσύγκελλος ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΣ μοναχός.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΦΟΣΙΩΣΕΩΣ

Ἐκδίδομεν σήμερον τὰς εὐγενεῖς ἐπιστολὰς τῶν φιλογενῶν κοινοτήτων Ἀρτάκης καὶ Μιτυλήνης, ὡς καὶ τὴν τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Κρήτης κ. Εὐμενίου, ἐπί τε ταῖς ἑορταῖς συγχαίροντος καὶ εὐχὰς ἀδελφικὰς διατυποῦντος ὑπὲρ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου.

Παναγιώτατε καὶ θειότατε δέσποτα,

Ἡ δημογεροντία τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Κυζίκου ἐν Ἀρτάκῃ μετὰ βαρυαλγούσης καρδίας καὶ συντριβῆς ψυχῆς παρακολουθοῦσα τὰ ἀπό τινος, ὡς μὴ ὤφειλε, λαμβάνοντα χώραν ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Ἐκκλησίας, τῇ ἀντικανονικῇ ἐνεργείᾳ ἀρχιερέων τινῶν ἀντιπολιτευομένων, ἔγνω καθῆκον αὐτῆς ἱερὸν ἵνα ἐν τακτικῇ αὐτῆς συνεδρίᾳ λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τὴν δημιουργηθεῖσαν, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, κατάστασιν ταύτην, ἣν πάντες οἱ ὀρθοφρονοῦντες ὀρθόδοξοι τοῦ κλίματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πάνυ δικαίως ἀποδοκιμάζουσι καὶ κατακρίνουσιν, ὑποβάλῃ τὴν πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπον τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης καὶ προσκυνητῆς Παναγιότητος πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν καὶ τὴν πληρεστάτην αὐτῆς ἐπιδοκιμασίαν εἰς τὰς ὑπὲρ τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐνεργείας Αὐτῆς.

Δεόμενοι δὲ τοῦ Νυμφίου τῆς Ἐκκλησίας καὶ Θεοῦ ἡμῶν ὅπως ἐπαναφέρῃ τὴν διαταραχθεῖσαν γαλήνην καὶ ἡσυχίαν ἐν τῇ χειμαζομένῃ Ἐκκλησίᾳ Αὐτοῦ, ἐπ' ἀγαθῷ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἧς ἐπαξίως προίσταται Αὕτη, διατελοῦμεν ἐξαιτούμενοι τὰς θεοπειθεῖς Αὐτῆς εὐχὰς καὶ εὐλογίας,

Ἐν Ἀρτάκῃ τῇ 14 δεκεμβρίου 1904,

Τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης

καὶ προσκυνητῆς ἡμῶν Παναγιότητος

τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐπειθῆ

καὶ δοῦλοι ταπεινοὶ

Οἱ δημογέροντες

Ν. Γ. Τζανῆς λογοθέτης. Ἰωάννης Ν. Κελαϊδήτης. Χριστόδουλος Κανέλλου. Κλεάνθης Κ Χανιόγλους. Σωτήριος Γ. Ψαθέρης. Σ. Κ. Προύσαλης.

Παναγιώτατε δέσποτα,

Συμμεριζόμενοι πληρέστατα τὰ ἐν τῇ πρὸς τὴν Ὑμετέραν θειοτάτην Παναγιότητα ὑπὸ χρονολογίαν 24 νοεμβρίου ἐ. ἔ. ἐπιστολῇ τῆς ἀξιοτίμου κεντρικῆς δημογεροντίας καὶ τῆς ἐφορίας τῶν Φιλανθρωπικῶν καὶ Ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων τῆς κοινότητος

Μιτυλήνης ἐκδηλωθέντα αἰσθήματα, σπεύδομεν καὶ ἡμεῖς ἰδιαιτέρως νὰ καθυποβάλωμεν διὰ τῆς παρούσης υἱικῆς ἡμῶν ἀναφορᾶς τὰ αὐτὰ αἰσθήματα τῆς πρὸς τὸ σεπτὸν Αὐτῆς πρόσωπον ἀναλλοιώτου ἡμῶν πίστεως, ἀφοσιώσεως καὶ ἐπιδοκιμασίας. Ἐπικαλούμενοι δὲ τὰς θεοπειθεῖς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ὑμ. Θ. Παναγιότητος καὶ εὐλαβῶς τὴν ἁγίαν Αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμενοι διατελοῦμεν μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ

Τῆς Ὑμ. θειοτάτης Παναγιότητος

τέκνα πειθήνια

τῇ 11 δεκεμβρίου 1904,

ΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΙΤΥΛΗΝΗΣ

Κοινότης Σκοπέλου Γέρας. Ἡ Δημογεροντία Παράσχος Δ. Ἀνδριανός, Γ. Ν. Μοσχόβης, Γιαννακὸς Χατζῆ Γιάννη, Δ. Καρματζὸς, Γ. Δαυλιάκος, Γ. Π. Χ'' Γιάννης, Π. Γ. Κουλαγίνης, Γ. Ι. Κοντουρᾶς.

Κοινότης Παπάδου Γέρας. Ἡ Δημογεροντία Ε. Α. Πασπάτης, Σ. Δ. Καραμβάλης, Εὐστ. Α. Ταμβακέρας. Π. Ε. Σουρλάγκας, Ε. Βρανᾶς, Ε. Α. Κυριαζῆς.

Κοινότης Μεσαγροῦ Γέρας. Ἡ Δημογεροντία Α. Ε. Χατζῆ Βασιλείου, Ν. Παπαλῆς, Π. Χαρ. Χ'' Βασιλείου, Δ. Δ. Σουλάνης, Α. Κ. Χατζῆ Ἀφράτης, Ε. Ν Βάρκας, Ν. Π. Χατζῆ Νικολάου.

Κοινότης Παλαιοκήπων Γέρας. Ἡ Δημογεροντία Γρ. Βουζδούνης, Ε. Ν. Ἐμμανουήλ, Διογένης Π. Φραντζέσκου, Κ. Ἀπιώτης, Π. Π. Φραντζέσκου Μιλτ. Π. Φραντζέσκου, Εὐστρ. Κ. Ρεπάνης.

Κοινότης Πλωμαρίου. Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Ἰω. Δ. Παπουτσάκης, Ι. Π. Ξεπτερᾶς, Ι. Γ. Χατζηγιαννάκου, Ε. Η. Τραγάκης, Κ. Δ. Ἀράπογλους.

Κοινότης Ἁγιάσου. Δημογέροντες καὶ πρόκριτοι Εὐστρ. Γ. Σκλεπάρης, Στέφ. Β. Βρανίδης, Προκόπιος Α. Τζαννετῆς, Ι. Σπυρέλλης, Γρ. Δ. Σκορδέλλης, Ἰωσὴφ Γ. Καμιροῦ, Ι. Μ. Σαραντινέλλης, Β. Δ. Νουλέλης, Ε. Π. Ζαννετῆς.

Κοινότης Πολιχνίτου Εὐστρ. Βαρελτζῆς, Χ. Παναγιωτάκης, Εὐστρ. Κατσάνης, Α. Ε. Κωστομοίρης, Δ. Ν. Κουτζαμανῆς, Ι. Ἀδαλῆς.

Κοινότης Παμφύλων. Ε. Α. Ψωρέλλης, Μ. Ντίλλης, Β. Ν. Φράντζη, Χριστοφόρος Μιχαὴλ, Ε. Α. Σαρῆ, Ἐμ. Μουκτάρης

Κοινότης Μόριας. Δημογέροντες καὶ ἐπίτροποι. Γεώργ. Ἰωάννου, Εὐστρ. Π. Ἀλμπετένης, Προκόπιος Κοκκινοφόρου, Π. Δ. Τούρου, Ἠλίας Γ. Ἠλία.

(Τὸ γνήσιον τῶν ὑπογραφῶν ἐπικυροῦσι 18 σφραγῖδες μουκταρικαὶ καὶ δημογεροντιῶν).

Παναγιώτατε.

Ἐπὶ ταῖς ἐγγιζούσαις ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων καὶ τῷ ἐπὶ θύραις νέῳ ἔτει σπεύδω ὑποβαλεῖν εὐλαβῶς τῇ Ὑμετέρᾳ θειοτάτῃ Παναγιότητι τὰ υἱϊκὰ συγχαρητήριά μου καὶ ὁλοψύχως εὔξασθαι, ὅπως ὁ Κύριος ἐν τῇ ἀπείρῳ Αὐτοῦ ἀγαθότητι κατὰ τὸ νέον ἔτος τῇ μὲν Ἐκκλησίᾳ χαρίσηται γαλήνην καὶ θριάμβους κατὰ τῶν ὁρατῶν καὶ ἀοράτων Αὐτῆς ἐχθρῶν, τῇ δὲ Ὑμετέρᾳ θειοτάτῃ Παναγιότητι δωρήσηται τὴν ἐγκαρτέρησιν καὶ ὑπομονὴν ἐν τοῖς πειρασμοῖς καὶ τοῖς σκανδάλοις, ἐνσταλάξῃ ἐν τῇ καρδίᾳ Αὐτῆς τὴν ἄνωθεν παραμυθίαν, καὶ ὁπλίσῃ ἅμα Αὐτὴν διὰ τοῦ σθένους τῆς θείας Αὐτοῦ χάριτος, ὅπως ἰσχύσῃ οὐ μόνον θεαρέστως διακυβερνῆσαι, ἀλλὰ καὶ διασῶσαι καὶ εἰς ἀκμὴν προαγαγεῖν τήν τε Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος, ὃ πρὸς Αὐτὴν μετὰ Θεὸν προσατενίζει καὶ παρ' Αὐτῆς κατὰ τοὺς χαλεποὺς τούτους καιροὺς ἀπεκδέχεται τὴν σωτηρίαν καὶ τὸ ἑαυτοῦ κλέος.

Ἐπὶ τούτοις τὰς θεοπειθεῖς τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης Παναγιότητος εὐχὰς ἐξαιτούμενος καὶ τὴν παναγίαν Αὐτῆς δεξιὰν κατασπαζόμενος διατελῶ

Ἐν Ἡρακλείῳ τῇ 8ῃ δεκεμβρίου 1904,

Τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης Παναγιότητος

τέκνον ἐν Κυρίῳ εὐπειθέστατον

† Ὁ Κρήτης **ΕΥΜΕΝΙΟΣ**

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ *ἐλαχίστης ἠξιώθη παρ' ἡμῖν ἄχρι σήμερον προσοχῆς. Ὀλίγισται διατριβαὶ ἀφορῶσαι μᾶλλον εἰς τὸν βίον καὶ τὰς περιπετείας ἐνοριακῆς τινος ἐκκλησίας, ἢ σχολῆς, ἐξεδόθησαν, αὗται δὲ περιέχουσιν ἀναγραφὴν δαπανημάτων, ἢ γράμματα σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ, ἢ πληροφορίαν περὶ τοῦ βίου διδασκάλου τινὸς καὶ ταύτην ὅλως στοιχειώδη. Εἴπερ ἐξεδόθησαν διατριβαί τινες περὶ πατριαρχῶν, ἢ θεσμῶν φιλανθρωπικῶν, ἢ ἐκπαιδευτικῶν, ἢ διαχειριστικῶν, αὗται κυρίως ἀνάγονται εἰς τὴν ἐν γένει ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῶν κάτω χρόνων. Τὰ γραμματοφυλακεῖα ναῶν ἐνοριακῶν καὶ σχολείων—ἕως ἂν γένωνται γνωστὰ τὰ ἀρχεῖα τῶν συντεχνιῶν—ἐρευνώμενα καὶ μελετώμενα δύνανται νὰ διδάξωσιν ἡμᾶς ὄχι μόνον τὸν βίον σχολείων τε καὶ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων καὶ ναῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀδελφάτων καὶ συντεχνιῶν, ἤτοι τῶν θεσμῶν καὶ συστημάτων ἐκείνων, ἅπερ ἐπί τε τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῶν μετὰ ταῦτα χρόνων ἐβάσταζον τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς εἰς τὴν δυσβάστακτον*

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
МЕЛНИКОВА

αὐτοῦ ἀποστολὴν, εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ τό τε ἁγιαστικὸν καὶ τὸ διοικητικόν. Ἡ δρᾶσις — ἂν ἐπιτρέπηται ἡμῖν ἡ λέξις — τῶν ἐν λόγῳ συστημάτων καὶ τῶν ἐπ᾽ αὐτὰ τεταγμένων ἀρχῶν συνεπλήρου, οὕτως εἰπεῖν, τὸ ἔργον τοῦ ἀρχιεπισκόπου Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, προῆγε καὶ διεφρούρει τὰ κοινὰ πράγματα καὶ συμφέροντα, καὶ συνίστα παρεμβολὴν ἰσχυρὰν περὶ τὸν πατριάρχην τῶν τοῦ Χριστοῦ πενήτων.

Εἴπερ ἀπωλέσθησαν ἐν δυστυχήμασι καιρικοῖς, πυρποληθέντες, ἐνοριακοὶ καὶ πατριαρχικοὶ κώδηκες, οἱ περισωζόμενοι, ὅταν μελετηθῶσι, δύνανται νὰ παράσχωσιν ἡμῖν ἀμυδράς τινας ἀκτῖνας φωτὸς, ὁδηγοῦντος ἡμᾶς εἰς ἀναστήλωσιν καὶ γεγονότων καὶ χαρακτήρων, ἢ σκιαζομένων ἢ παριστορουμένων· ἔγγραφα δὲ ποικίλης φύσεως, ἱερὰ καὶ κοσμικὰ, ἀποκείμενα ἐν τοῖς τῶν ναῶν γραμματοφυλακείοις, ἀφηγοῦνται καὶ περὶ ἀδελφάτων καὶ περὶ ἁγιασμάτων καὶ περὶ συντεχνιῶν τῆς τε ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν πέριξ, ἴσως δὲ καὶ περὶ διδασκάλων καὶ περὶ ἱεροκηρύκων καὶ περὶ κληρικῶν ἐπ᾽ ἀρετῇ καὶ φιλογενείᾳ διαπρεπόντων, καὶ περὶ τῶν ἐξεχόντων ἐν τῇ τάξει τῶν τὰ κοινὰ παρ᾽ ἡμῖν πραττόντων, ὡς ἐπίσης καὶ περὶ ἁγιογράφων καὶ ἀρχιτεκτόνων καὶ διακοσμητῶν τῶν ναῶν. Ἀφηγοῦνται αὐθεντικῶς καὶ δοκίμως τὴν ἐπὶ τῶν πασχόντων, ἐπὶ τῶν σχολείων, ἐπὶ τῶν φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων εὐεργετικὴν ἐπιρροὴν τῶν κοινῶν ταμείων, ναῶν, ἀδελφάτων καὶ συντεχνιῶν, τὰς σχέσεις τῶν κατ᾽ ἐνορίας ἀρχῶν πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον καὶ πρὸς τὴν κοσμικὴν ἀρχήν· καὶ ταῦτα πάντα πρὸς τὰς ἀπὸ στόματος παραδόσεις ἀντιβαλλόμενα καὶ συνδυαζόμενα συμπληρώσουσιν ἡμέραν τινὰ, κατόπι κριτικῆς ἐρεύνης, τὴν ἱστορίαν τῆς τε ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς ὑπὸ τὸν ἁγιώτατον πατριαρχικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, ἐὰν γένηται καὶ περὶ τῶν κατ᾽ ἐπαρχίας ὀρθοδόξων παροικιῶν ἐργασία τις ὁμοία τῇ περὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἡμῶν.

Διότι νῦν ἀπαιτεῖται νὰ συναθροισθῇ ἡ πρὸς τοῦτο κατάλληλος ὕλη. Τὸ δ᾽ ἔργον τοῦτο ἀνέλαβεν, εὐλογίᾳ καὶ κελεύσει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ πατριάρχου κκ. Ἰωακεὶμ, ὁ χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χ. Μ. Ἐκκλησίας κ. Μ. Ι. Γεδεὼν ἐν ἰδίᾳ ὀγκώδει συγγραφῇ ὑπὸ τίτλον «Ἑορτολόγιον Κωνσταντινουπολίτου Προσκυνητοῦ», οὗ μέχρι σήμερον ἐξεδόθησαν δύο τεύχη περιλαμβάνοντα 384 σελίδας εἰς 8ον.

Πληθὺς ἱστορικῶν εἰδήσεων ἐν αὐταῖς περιέχεται, γράμματα δὲ πολλὰ, ἐνοριακὰ καὶ πατριαρχικὰ, ἐμπεδοῦσι τὰ γραφόμενα, καὶ τὰ γράμματα ταῦτα μετεγράφησαν κατὰ τὸ ἓν δέκατον ἐκ πατριαρχικῶν κωδήκων, διότι τὰ λοιπὰ συνηθροίσθησαν ἀπὸ μοναστηριακῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν γραμματοφυλακείων καὶ κωδήκων, ὡς καὶ αἱ εἰδήσεις τοῦ βιβλίου, ἐν αἷς καί τινες ἐκ παραδόσεων· ὡς δὲ περισώζονται τὰ τοιαῦτα, οὕτω περιεσώθησαν ἐκδιδόμεναι καὶ χριστιανικαὶ ἐπιγραφαὶ καὶ ἀπεικονίσματα λειψάνων χριστιανικῆς τέχνης. Πολυάριθμοι εἰδήσεις ἐξ ἐγγράφων μνημείων περισυνελέγησαν περὶ τῶν ἱερῶν εἰκόνων, ἀμφίων καὶ σκευῶν τῶν ναῶν, περὶ τῶν κατὰ τὰς χοροστασίας καὶ λειτουργίας δικαιωμάτων τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, περὶ τῶν παρ᾽ ἡμῖν ἐπιφανῶν οἰκογενειῶν, περὶ τῶν ἀδελφάτων, κυρίως τῶν πρὸ πολλῶν δεκάδων ἐτῶν παρ ἡμῖν ἐπωφελῶς ἐργαζομένων, περὶ συντεχνιῶν καὶ τῶν ὑπ᾽ αὐτῶν δυευθυνομένων κοινωφελῶν καθιδρυμάτων, περὶ τῶν ἄλλοτε καὶ νῦν ἐν τοῖς ναοῖς ἁγίων λειψάνων, καὶ περὶ σχολείων.

Ἕνεκα τῆς πλουσίας ταύτης ὕλης, κυρίως δὲ τῶν πολλῶν ἐγγράφων, τὸ σύγγραμμα ἐκρίθη ὑπὸ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου χρήσιμον πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τοῖς σχολείοις καὶ τοῖς ἀδελφάτοις, ἡ δὲ ὑλικὴ πρὸς αὐτὸ ὑποστήριξις ἐκ μέρους αὐτῶν καὶ παντὸς ὁμογενοῦς δικαία, διότι καὶ κόπον πολὺν, καὶ χρόνον οὐ μικρὸν, καὶ δαπάνην μεγάλην ἀπῄτησεν ἥ τε συγκομιδὴ τῆς ὕλης καὶ ἡ ἐκτύπωσις, ὑπολογιζομένου ὅτι τὸ ἔργον ἐκταθήσεται εἰς 640 σελίδας καὶ ἐπέκεινα. Οὕτω δὲ, μετ᾽ αὐτὸ ἐκδοθήσεται τὸ «περὶ τῶν λειτουργιῶν τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως», ἡ «Ἱστορία τοῦ ἐν Φαναρίῳ πατριαρχ. οἴκου» ἐντολῇ καὶ εὐλογίᾳ τῆς Α.Θ.Π., συνεκδιδομένης ἅμα καὶ τῆς «Νέας Βιβλιοθήκης τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων».

Ἡ ἱερὰ Σύνοδος συνιστᾷ τὴν κτῆσιν τοῦ βιβλίου πᾶσι τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ Θρόνου λογίοις κληρικοῖς καὶ λαϊκοῖς, ἰδιαίτατα δὲ ταῖς ἐπιτροπαῖς τῶν ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ταῖς ἐφορίαις τῶν ἐν αὐτῇ σχολείων.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА І. І. МЕЧНИКОВА

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερὰ Σύνοδος. — Τῇ τρίτῃ, ἡ ἱερὰ Σύνοδος διέκοψε τὰς τακτικὰς αὐτῆς ἐργασίας, ἐπαναληφθησομένας μετὰ τὰς ἐπὶ θύραις ἑορτάς.

Ὀρφίκια πατριαρχικῆς αὐλῆς.—Ἐν τῇ προτελευταίᾳ συνεδρίᾳ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ληφθεισῶν ὑπ' ὄψιν τῶν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ὑπηρεσιῶν τῶν ἐξοχ. Ἀλεξάνδρου βέη Παντζίρη καὶ Συμεὼν ἐφέντη Σινιόσογλου, ὧν ὁ δεύτερος εὐεργέτης ἀνεδείχθη τῶν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ Καισαρείᾳ κοινωφελῶν καθιδρυμάτων, ἐνεκρίθη ν' ἀπονεμηθῇ ἀμφοτέροις ὁ τίτλος ἐντιμοτάτου ἄρχοντος τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ εὐγενοῦς αὐτῆς τέκνου, ἅμα δὲ καὶ ὀφφίκιόν τι τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς. Ὁ τοῦ ὀφφικίου καθορισμὸς ἀνετέθη τῇ Α. Θ. Π. τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ.

Πατριαρχ. προσρήσεις. — Τῇ τρίτῃ, κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμεν. πατριάρχου, ὁ βοηθὸς καπουκεχαγιᾶς ἔνδοξ. Σπυράκης ἐφέντης Κωνσταντινίδης διηρμήνευσε τὰς πατριαρχ. συλλυπητικὰς προσρήσεις τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ τῇ προτεραίᾳ θανόντος Βάϊς βέη, ὑποδιευθυντοῦ τοῦ τμήματος τῶν ἀμφισβητουμένων ὑποθέσεων τοῦ Ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν. — Ἐπίσης, ἐντολῇ πατριαρχικῇ, ὁ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν διακόνων ἱερολ. κ. Χρυσόστομος Καβουρίδης παρέστη κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ ἐν Σαρμασικίῳ θανόντος ὀρθοδόξου σύρου Ἰβραὴμ Καζακία, ἧς προεξῆρχεν ὁ ἐκ τῶν σεβ. συνοδικῶν μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνστάντιος.

Ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους παρὰ δυτικοῖς ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐπισκεψάμενοι τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ τοὺς ἐξ. πρεσβευτὰς Αὐστροουγγαρίας, Γαλλίας καὶ Γερμανίας συνεχάρησαν ὁ πανοσιολογ. Μ. πρωτοσύγκελλος καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ Α' πατριαρχικοῦ γραφείου κ. Ἰω. Δ. Τανταλίδης.

Μοναὶ Πόντου.—Ἀποφάσει συνοδικῇ, προσεκλήθησαν, ὅπως ἔλθωσιν ἐνταῦθα μετὰ τὰς ἑορτὰς, ὁ πανοσ. ἡγούμενος τῆς μονῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου Βαζελῶνος κ. Πανάρετος, ὁ ἐκ τῆς μονῆς ἁγίου Γεωργίου Περιστερεώτα ἱερομόναχος κ. Γρηγόριος καὶ ὁ ἐκ τῆς μονῆς τῆς Θεοτόκου Σουμελᾶ καὶ νῦν ἐν Κοτυώροις (Νεοκαισαρείας) ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτης κ. Παρθένιος.

Ὀνοματικαὶ ἑορταί. — Τῇ δευτέρᾳ, μνήμῃ Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης διεβίβασε τὰς συλλυπητικὰς αὐτοῦ προσρήσεις τῷ ἑορτάζοντι πανιερ. μητροπολίτῃ πρώην Ἐρσεκίου κ. Ἰγνατίῳ διὰ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν διακόνων κ. Χρυσοστόμου.

Ἐπισκέψεις. — Τῇ δευτέρα ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ὁ ἐρίτιμος τραπεζίτης κ. Εὐστάθιος Εὐγενίδης.

Ἐκκλησίαι ἐν τῇ διασπορᾷ.

Ἡ ἐν Βερολίνῳ ὀρθόδοξος ἑλληνικὴ κοινότης ἐπιστέλλουσα τῇ Α. Θ. Π. ἀγγέλλει τὴν ἑαυτῆς σύστασιν, ἐπικαλουμένη τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Μ. Ἐκκλησίας, καθιστῶσα γνωστὸν ὅτι προσέλαβεν ἱερατικῶς προϊστάμενον τὸν χάριν εὐρυτέρων ἐπιστημονικῶν σπουδῶν ἐν Βερολίνῳ διατρίβοντα πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτην κ. Νεκτάριον Μαυροκορδάτον, κληρικὸν ἐπὶ παιδείᾳ καὶ πολιτείᾳ ἱερατικῇ διακρινόμενον. Ἡ κοινότης αἰτεῖται τὴν ἀποστολὴν ἱερῶν εἰκόνων, ἀμφίων καὶ σκευῶν, ὑποβάλλουσα συνάμα ταπεινὰς εὐχὰς ὅπως ἡ Α. Θ. Π. κοσμήσῃ τὸν θρόνον ἐπὶ ἔτη πάμπολλα καὶ γαλήνια.— Τὰ τῆς κοινότητος διέπουσιν οἱ ἀξιότιμοι κκ. Σ. Μεσηνέζης (πρόεδρος), Ι. Ζερλέντης (γραμματεὺς), Π. Σταμάτης, Ν. Νικολόπουλος, Λ. Μπαξεβανίδης, Ε. Λουίζος καὶ Ε. Αὔγουστος, σύμβουλοι.

Ἡ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ τῆς Ἀμερικῆς ὀρθόδοξος ἑλληνικὴ κοινότης, ἧς προεδρεύει ὁ κ. Κ. Σ. Γαλανόπουλος, ἤγγειλε τῇ Α. Θ. Π. τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ δι' ἐπιστολῆς (ἀπὸ 1)14 δεκεμβρίου) τὴν πρόσκλησιν ὡς προϊσταμένου αὐτῆς τοῦ αἰδεσιμωτάτου πρεσβυτέρου κ. Μεθοδίου Κουρκουλῆ, πρώην ἱεροκήρυκος τῆς ἐν Σμύρνῃ θρησκευτικῆς ἀδελφότητος «Εὐσεβείας» καὶ ἐπί τινα καιρον ἱερατεύσαντος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἀπολύσασα τὸν αἰδεσ. πρεσβύτερον κ. Ζήσιμον Τυπάλδον. Ἡ κοινότης ἐπίσης καθιστᾷ γνωστὰς καὶ τὰς προπαρασκευτικὰς ἐργασίας πρὸς ἀνέγερσιν ἰδίου ναοῦ ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐλπίζουσα ὅτι θέλει δυνηθῇ ν' ἀνεγείρῃ προσεχῶς καὶ σχολῆς οἰκοδόμημα, πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ τε θρησκευτικοῦ καὶ πατριωτικοῦ συναισθήματος τῶν εἰς τὸν νέον κόσμον καὶ ἰδίως τὴν μεγάλην ἐκείνην ἀμερικανικὴν πόλιν διαμενόντων ὁμοεθνῶν ἡμῶν.

Ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ім. І. МЕЛЬНИКОВА
1948
П.ш. 726758